

Veres Mihály kép-látomásai

A 70. születésnap különleges, nagy és mélyértelmű ünnep minden ember életében. Veres Mihály barátom, a nagyszerű ember és csodálatos művész 1937. május huszadikán született, idén ünnepelhetnénk a 70. születésnapját... Igaz örömmel ünnepelhetnénk, ha ugyanabban az évben, november 8-án nem kellene egy másik, szívfájdító évfordulóra, korán, túl korán bekövetkezett halálára is emlékeznünk.

A képzelet próbál dacolni a kegyetlen tényekkel. Hisz történhetett volna másként...! Állhatnánk most itt Veres Miskával ketten egymás mellett, úgy, ahogy utolsó kiállításán a Rókus Kettes Iskolában, mosolyoghatna barátaira, tisztelőire, kollégáira, tanítványaira ugyanúgy, mint akkor... Milyen más volt érezni a Mágikus Szertartást, a Mester és a Mesterművek együttlétének sugárzását.

Barátom, a Festő, akkor még mosolygott – akik eljöttek, ismerték, szerették, és ez a Szeretet betöltötte a nagytermet. Az Ünnep nagyszerűségét éreztük át, elfelejtődtek a valamikori buta vádak, s csak valahonnan, a tudatalatti mélyéről ködlött föl annak a régi betiltott kiállításnak az emléke is.

Csak mi idősebbek emlékezhetünk rá, hogy volt egyszer egy kiállítás... Hol volt..? Szegeden volt..! Hol nem volt? Szegeden nem volt... Mert azt a kiállítást, az ÖTÖK megnyitására kész tárlatát az utolsó pillanatban betiltotta a Hatalom.

Az intézményesített butaság nem tudott megbékélni a SPIRÁL – ezt a nevet kapta a kiállítás – szabad szellemiségével, merész újszerűségével. Hadd említsem itt a művészársak nevét is: az ÖTÖK csoport tagja volt még Vinkler László, Szűcs Árpád, Kováts Margit és Lehel István. Egy zseniális csapat. Ők együtt és külön-külön is még-feketébb bárányai lettek a szegedi piktúrának. Feldolgozható egy ilyen retorzió? Mekkora rombolást vihet végbe egy ilyen óriás trauma a művész érzékeny lelkében...? Fölmérhetetlen...! Hogy Veres Miskában kiváltotta a csakazértist, a „ha-tetszik-ha-nem-én-megmutatom-az-eltársuraknak” keserű dacreakcióját, abban biztosak lehetünk. Ezt a képei tanúsítják. De a Művész, ha föltámadni nem engedik, meghal, – nem azonnal, hanem sok kis halál során, „részletekben” ahogyan Ady írta – barátomnál túl sok volt az ilyen kishalál, részlethalál, túl sok a mellőzöttség, túl gyakran éreztették vele, hogy „túlment minden határon” (már ami a támogatás-túrás-tiltás szocreál határvonalait illeti).

Hogy Barátom, a Festő valóban túlment minden határon, hogy kialakította a maga egyéni, összetéveszthetetlen, kristálytiszta formanyelvét, azt az itt felénk sugárzó képei is bizonyítják. Mint minden igazán újra-törekvő, nagyot-akaró alkotás, minden, az emberfeletti szférákba hatoló IGAZI MŰ, a Veres Mihály-képek levetik magukról a határoló-rácsokat – hisz épp a Határtalannak, a Megfoghatatlannak, az Érzékfölköttinek az ihletésé-

* Elhangzott 2007. december 17-én a szegedi Bálint Sándor Művelődési Házban.

ben születtek. A teremtés kozmikus igézetében. A kozmikusság pedig természetyszerűleg ellenáll minden kisszerűségnek, beskatulyázásnak, irányzati kategorizálásnak.

Barátom, a Festő akkor, azon az emlékezetes, utolsó 1997-es kiállításon annak a mesternek a bölcs mosolyával állt a kép-teremtményei között, aki tudja már, hogy az élet csupa odavágó és visszavágó. Nem, nem kapta meg sem a Hivataltól, sem a műkritikusoktól azt az elismerést, amit ez a kiérlelt életmű joggal megérdemelt volna. Kevés számú egyéni kiállításának sikere volt, Szegeden, Pesten, Pécsen s máshol is... de a rendszerváltás előtt nem is álmodhatott rangosabb elismerésről. Az Alkotó Pedagógusok díját 1992-ben, Szeged város alkotói díját csak 1994-ben kapta meg. Tartozott még neki az élet... Sokkal tartozott! Úgy állt ott akkor Veres Miska, mint aki kész az újabb visszavágóra – előtte az Idők bősége, a vásznak szabad végtelenje, szívében a teremtő vágyakozás.

Ezt hittük, ezt reméltük valamennyien. S új képeket vártunk a bátran újító művésztől, ki a Lélek színeit próbálja kikeverni, ki a Szellem formáit akarja megragadni, a rejtett Isteni Energiák pulzálását szeretné képbe fogalmazni.

Sajnos, nem így történt. A sok kis-halál, amivel minden, az Élet nagy kérdéseivel magányosan vívódó nagy magyar művésznak naponta szembe kell néznie, egyetlen kegyetlen Nagy-Halállá növekedett benne, s Barátom, a Festő elhagyta fizikai testét, és átlépett a Határtalanba, a Belső Világok Végtelenjébe.

Onnét néz ránk, akik ismertük és szerettük, tiszteltük és nagyrabecsültük, s eljöttünk immár másodízben ide, a Bálint Sándor Művelődési Házba, hogy újra szembenézzünk ezekkel az elárvult, helyüket Szeged városában mindeddig meg-nem-találó, hatalmas és gyönyörű és sugallatos, egyre mélyebb jelentést hordozó, lelkünknek szárnyat adó alkotásokkal. Onnét néz drága szüleire, testvérére és családjára, barátokra, kollégákra, tisztelőkre, onnét néz azzal a mindent-látó, a lélek mélyét és a Kozmosz végtelenjét egységbe-foglaló, Téren és Időn áthatoló mindentudó festőtekintettel, amely az Önarcképén ma is éppoly élő, éppoly kérlelhetetlenül számonkérő...

Ott, ahol van, az Örök Fény szférájában bizonyára meglelte azt a szellemi, lelki ragyogást, fölfedezte azokat a földi anyagból kikeverhetetlen színeket, s megtalálta azokat a gyönyörűségeket, megízlelte azokat az isteni törvényeket, amiknek sugallatos megérzéséből, intuitív átéléséből születtek legszebb kép-látomásai.

Megdöbentő és elszomorító, hogy ennek a csonkaságában is teljesértékű életműnek Szeged kulturális vezetése mindmáig nem tudott egy megfelelő helyet biztosítani. Szeretném még megérni, hogy egy erre alkalmas helyen állandóan hozzáférhető legyenek ezek a képek a nagyközönség számára. Azt hiszem, újra át kellene gondolnunk, mit lehet tenni ennek érdekében.

Hölgyeim és Uraim! Kérem Önöket, nézzék úgy Veres Mihály képeit, mintha élne... mintha itt állna most velünk együtt! Mert így igaz: Barátom, a Festő ezekben a képekben tovább él köztünk.

Simai Mihály